

DEPRIVACIJA EMPATIJE KAO EKVIVALENT DEPRESIJE

Prof dr Ivana Timotijević

Mr dr Mirjana Todorović

dr Katarina Crnić

XV Nedelja bolničke kliničke farmakologije

23-24 dec 2023

Sekcija za kliničku farmakologiju „dr Srdjan Djani
Marković“ Srpsko lekarsko društvo

12/22/2023

EMPATIJA

Emotivna ekspresija u zdravlju i bolesti uslovljena mrežom složenih faktora psihološkog i biološkog razvoja

FEED-BACK mehanizam psiholoških ekspresija i biološke osnove.

EMPATIJA

DEFINICIJA: saosećajnost,
sposobnost opažanja i razumevanja
osećanja drugih osoba

Hipotetički ključni proces
promene u psihoterapiji

EMPATIJA - DEPRESIJA

PSIHO/BIHEVIORALNE

manifestacije kontinuum u
strukturama CNS:

- *reinforcement *pozitivna/negativna
uslovljavanja *transmitterski sistemi
- *receptorska dinamika
(stimulacija/blokada)
- *kaskadni intraneuronski procesi

Transmiteri i ponašanje

ACETILHOLIN

Učenje i pamćenje
Seksualno ponašanje
Poremećaji kretanja
Termoregulacija
REM spavanje

SEROTONIN

Kontrola spavanja
Percepcija bola
Termoregulacija
Depresija
Apetit
Seksualno ponašanje

NORADRENALIN

Agresivno ponašanje
Odgovor na stres
Materinsko ponašanje
Modulacija bola
Depresija

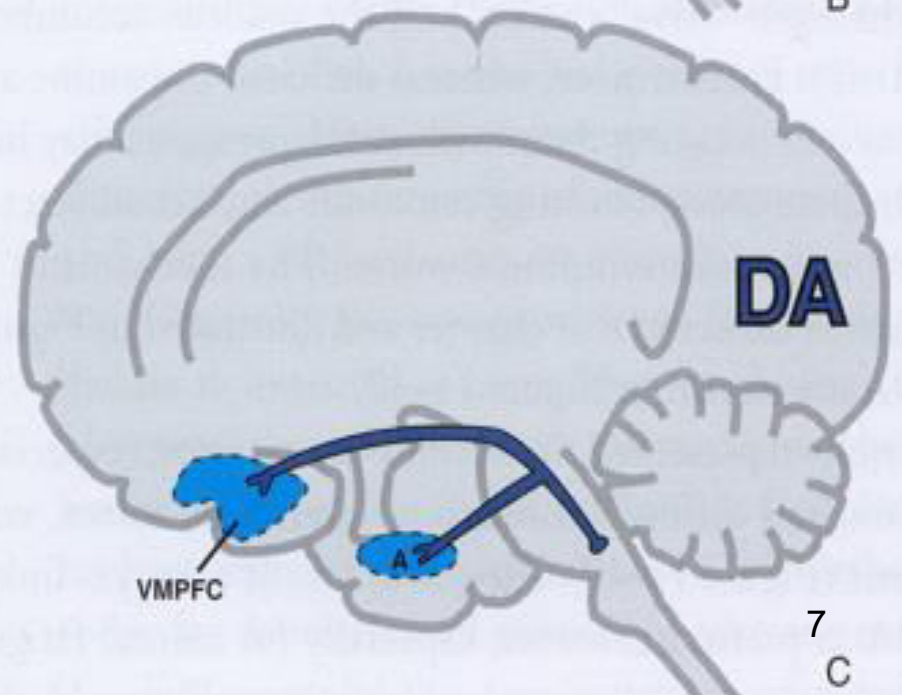
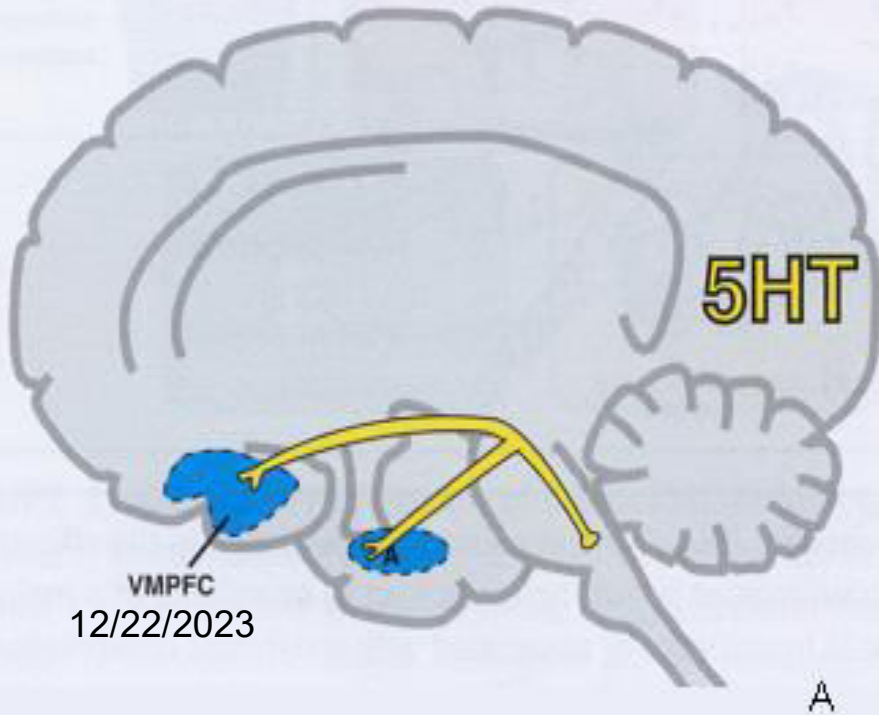
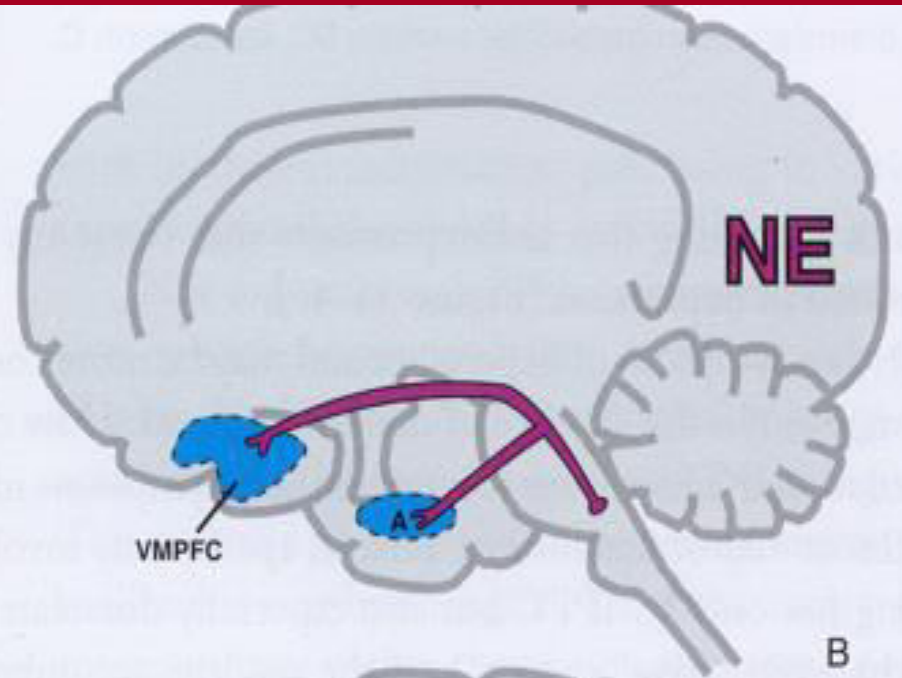
DOPAMIN

Parkinsonizam
Učenje
Shizofrenija

Mapa simptoma depresije

Simptomi – posledica poremećaja neurotransmiterskog balansa u amigdaloidnim jedrima

- **depresivno raspoloženje**
- **suicid**
- **deprivacija empatije**
- **gubitak samopoštovanja**
- **osećanje krivice**

Mapa simptoma depresije

**Apatija i umor, DEPRIVACIJA EMPATIJE
– povratne veze**

- **region nc. accumbens**
- **prefrontalni korteks**

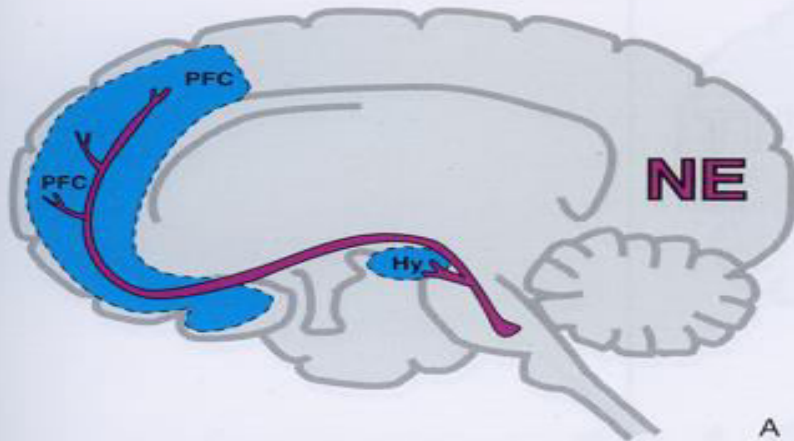

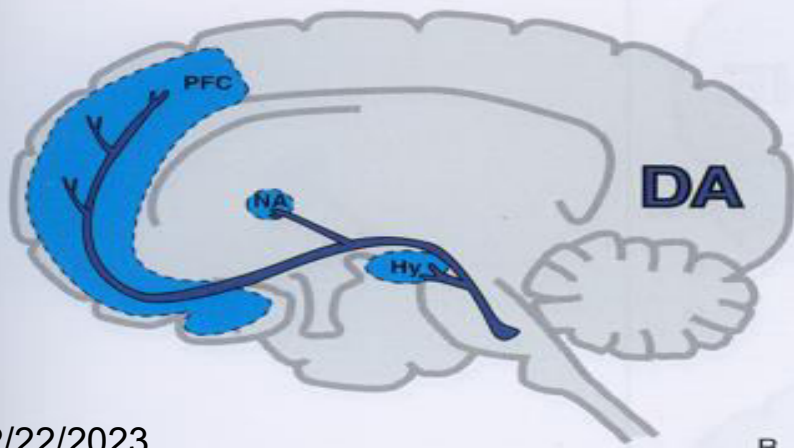
Apatija, gubitak interesa

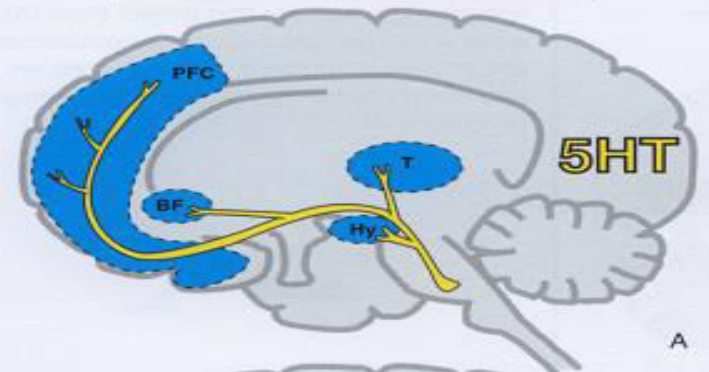
Poremećaj spavanja

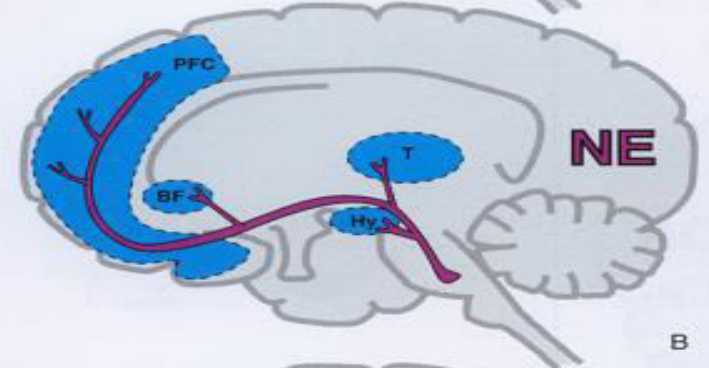
A

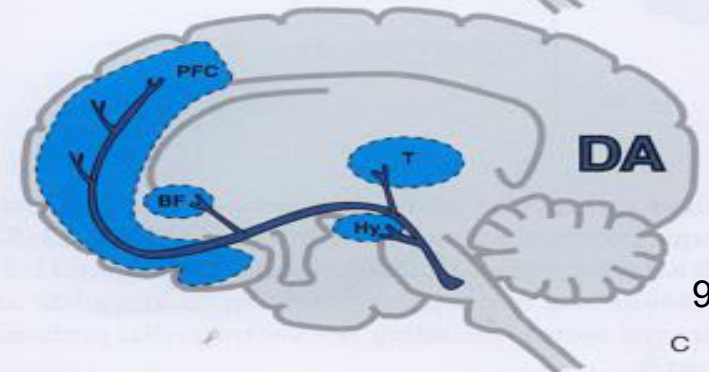
B

A

B

C

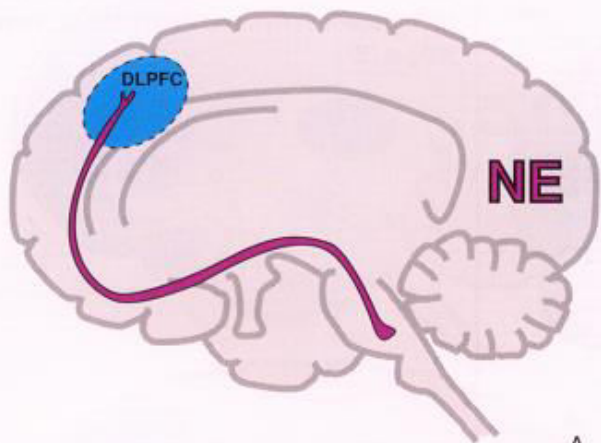
Mapa simptoma depresije

Spavanje, apetit i seksualne aktivnosti

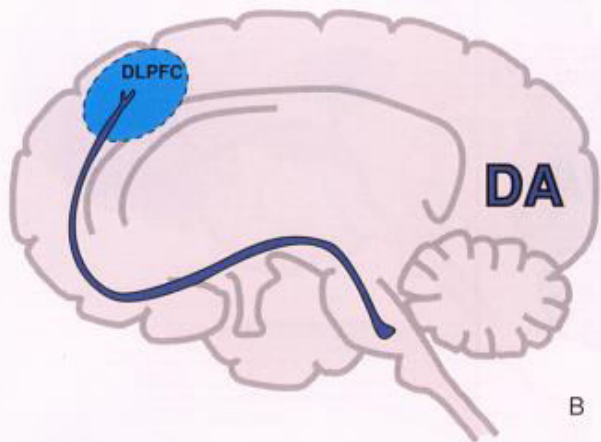
- Hipotalamičke relacije
  - amigdala
  - prefrontalni korteks

Egzekutivna disfunkcija

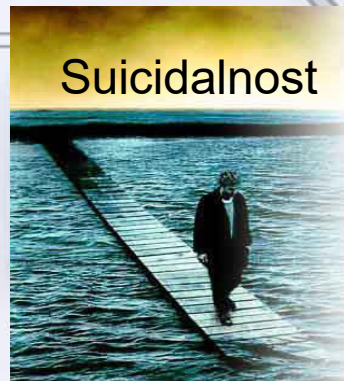
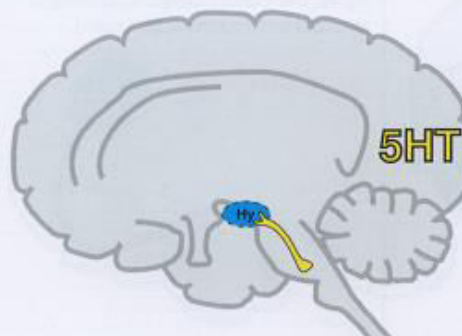
A

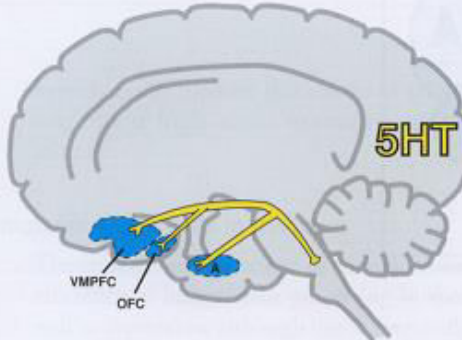
B

Gubitak apetita

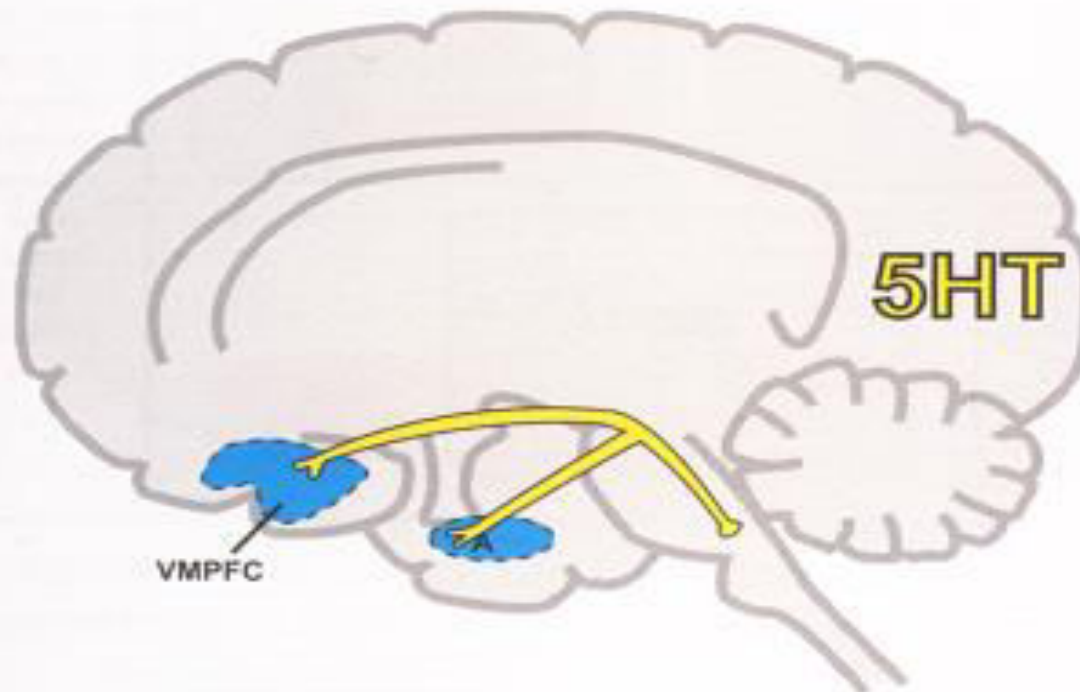

Suicidalnost

Osećanje krivice

Mapa simptoma depresije

- **Kliničko mapiranje simptoma depresije i asocijacije za pojedine regione u CNS**
- **Poznata neurotransmitterska specifičnost (NA, DA, 5-HT)**
- **Terapijski modaliteti na principu ciljanog uspostavljanja neurotransmitterskog balansa**

UMESTO ZAKLJUČKA

- SEROTONIN – značajan element neurotransmitterske ravnoteže na svim nivoima SNS
- DEPRESIJA-EMPATIJA- CNS korelacija transmitera, receptora, struktura
- Deprivacija EMPATIJE komplementarna transmitterskim deficitima
- DEPRESIJA-EMPATIJA: Personalizovano i racionalno sagledavanje etiopatogeneze